DOMSTOLENS DOM
9. december 1997 *

I sag C-265/95,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Hendrik van Lier og Jean-Francis Pasquier, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

støttet af

Kongeriget Spanien ved direktør Alberto José Navarro González, Direktoratet for EF-spørgsmål, og statens advokat, Rosario Silva de Lapuerta, Sekretariatet for EF-ret, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Spaniens Ambassade, 4-6, boulevard E. Servais, og

Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland ved John E. Collins, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af barristers Stephen Richards og Mark Hoskins, og med valgt adresse i Luxembourg på Det Forenede Kongeriges Ambassade, 14, boulevard Roosevelt,

intervenienter,

* Processprog: fransk.

mod

Den Franske Republik ved kontorchefeme Jean-François Dobelle og Catherine de Salins samt fuldmægtig Anne de Bourgoing, alle Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, og ekspeditionssekretær Philippe Martinet, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter og EF-traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, idet den har undladt at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at private aktioner ikke hindrer den frie bevægelighed for frugt og grøntsager,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G. C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene C. Gulmann, H. Ragnemalm, M. Wathelet og R. Schintgen (refererende dommer) samt dommerne G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward, J.-P. Puissochet, G. Hirsch og P. Jann,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: ekspeditionssekretær H. A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 10. juni 1997 er afgivet mundtlige indlæg af Kommissionen ved Hendrik van Lier og Jean-Francis Pasquier, af Kongeriget Spanien ved

Rosario Silva de Lapuerta og af Den Franske Republik ved Jean-François Dobelle og kontorchef Kareen Rispal-Bellanger, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 9. juli 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 4. august 1995 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter og EF-traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, idet den har undladt at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at private aktioner ikke hindrer den frie bevægelighed for frugt og grøntsager.

2 Kommissionen har anført, at den i mere end ti år med jævne mellemrum har fået forelagt klager vedrørende de franske myndigheders manglende indgriben over for voldshandlinger begået af enkeltpersoner og militante bevægelser inden for det franske landbrug, som har været rettet mod landbrugsprodukter fra andre medlemsstater. Der har herved navnlig været tale om standsning og tilbageholdelse af lastbiler, der i Frankrig har transporteret landbrugsprodukter fra andre medlemsstater, og destruktion af disses last, om vold mod lastbilchauffører, om trusler mod franske supermarkeder, der forhandler landbrugsprodukter fra andre medlemsstater, og om beskadigelse af sådanne varer på hylderne i forretninger i Frankrig.

3 I 1993 blev Kommissionen opmærksom på, at en række bevægelser inden for fransk landbrug, herunder en organisation ved navn »Coordination rurale«, havde iværksat en systematisk kampagne, hvorved de søgte at kontrollere udbuddet af landbrugsprodukter fra andre medlemsstater, navnlig ved hjælp af trusler over for grossister og detailhandlere for at formå disse til udelukkende at indkøbe franske produkter, at gennemtvinge minimumssalgspriser for de pågældende produkter og at gennemføre en kontrol med, om de erhvervsdrivende fulgte de anbefalinger, der blev givet.

4 I perioden fra april til juli 1993 var denne kampagne således særligt rettet mod jordbær fra Spanien. I august og september samme år var kampagnen rettet mod tomater fra Belgien.

5 I 1994 var det navnlig spanske jordbær, som gav anledning til den nævnte form for trusler over for indkøbscentre og til ødelæggelser af varer og køretøjer, idet der to gange på samme sted inden for to uger var tilfælde af vold, uden at den tilstedeværende ordensmagt greb ind for effektivt at beskytte lastbilerne og deres last.

6 Kommissionen har derudover henvist til andre tilfælde af hærværk, som i Frankrig har hindret den frie bevægelighed for landbrugsprodukter fra Italien og Danmark.

7 Efter flere gange forgæves at have interveneret over for de franske myndigheder fandt Kommissionen, at Den Franske Republik havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter og traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, idet den ikke kunne antages at have truffet alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at strafbare handlinger som led i private aktioner ikke hindrede den frie bevægelighed for landbrugsprodukter. Ved skrivelse af 19. juli 1994 opfordrede Kommissionen herefter i medfør af traktatens artikel 169 den franske regering til inden to måneder at fremsætte sine bemærkninger over for Kommissionen vedrørende dette angivelige traktatbrud.

8 Ved skrivelse af 10. oktober 1994 meddelte den franske regering som svar herpå, at den altid på det bestemteste havde fordømt hærværket fra franske landbrugeres side. Den franske regering anførte, at antallet af episoder i 1994 var faldet væsentligt i forhold til 1993 som følge af præventive foranstaltninger i form af overvågning, beskyttelsesforholdsregler og indsamling af oplysninger. Endvidere viste anklagemyndighedens systematiske efterforskninger rundt om i landet, at de franske myndigheder var fast besluttet på at gribe ind over for enhver ulovlig handling, der havde til formål at hindre importen af landbrugsprodukter fra andre medlemsstater. Da der imidlertid var tale om kommandolignende aktioner, som blev gennemført af små og meget mobile grupper på en måde, der ikke kunne forudses, var det særdeles vanskeligt for ordensmagten at gribe ind, ligesom denne aktionsform var årsagen til, at heller ikke de retslige procedurer førte til noget resultat. Endelig anførte den franske regering, at »Coordination rurale's« forsøg på at ændre forholdene på markedet for landbrugsprodukter ved hjælp af trusler og hærværk var genstand for en sag for Conseil de la concurrence.

9 Den 20. april 1995 var der dog på ny nogle alvorlige episoder i det sydvestlige Frankrig, hvorunder landbrugsprodukter fra Spanien blev ødelagt.

10 Herefter fremsatte Kommissionen den 5. maj 1995 en begrundet udtalelse i medfør af traktatens artikel 169, stk. 1. Den anførte heri, at Den Franske Republik havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter og traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, idet den havde undladt at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at private aktioner ikke hindrede den frie bevægelighed for frugt og grøntsager, og Kommissionen opfordrede under henvisning til traktatens artikel 169, stk. 2, Den Franske Republik til inden en måned at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme udtalelsen.

11 Den 16. juni 1995 meddelte den franske regering, at den havde truffet enhver mulig foranstaltning for at sikre de frie varebevægelser i Frankrig, og at antallet af voldshandlinger i 1995 var faldet meget betydeligt som følge af de indførte repressive forholdsregler. Der var på landsplan af de berørte ministerier blevet fastlagt et fælles handlingsprogram til imødegåelse af fortsatte hærværksaktioner, som navnlig

omfattede en styrket overvågning og instruktioner til præfekterne og ordensmagten om at gribe ind med strenghed. Derudover var der på lokalt plan blevet indført en alarmeringsordning omfattende tæt overvågning på udsatte lokaliteter, og denne havde gjort det muligt at forhindre en lang række episoder. Selv om enhver fare for hærværk ikke kunne fjernes, da der var tale om uforudsigelige og snævert målrettede aktioner, i forbindelse med hvilke det var meget vanskeligt at få klarlagt, hvem der stod bag, understregede regeringen, at Tribunal correctionnel de Nîmes i 1994 havde kendt 24 landbrugere skyldige i hærværk. Efter ikrafttrædelsen den 1. marts 1994 af artikel 322-13 i den nye straffelov var indsatsen over for hærværkstrusler blevet mere effektiv. Endelig anførte den franske regering, at den franske stat ville påtage sig det økonomiske ansvar for skaderne, og at der var blevet givet instruktioner med henblik på hurtigere udbetaling af skadeserstatning til de pågældende erhvervsdrivende.

12 Ifølge Kommissionen udtalte den franske landbrugsminister dog i 1995, at selv om han misbilligede og fordømte de voldshandlinger, som landbrugere havde begået, agtede han ikke at tage skridt til at lade ordensmagten gribe ind heroverfor.

13 Den 3. juni 1995 blev tre lastbiler, der transporterede frugt og grøntsager fra Spanien, udsat for voldshandlinger i det sydlige Frankrig, uden at ordensmagten greb ind. I begyndelsen af juli 1995 blev frugt fra Italien og Spanien på ny ødelagt af franske landbrugere.

14 Kommissionen har herefter anlagt denne sag.

15 Ved kendelser af 14. og 27. februar 1996 har Domstolen taget begæringer fra henholdsvis Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og Kongeriget Spanien om at måtte intervenere til støtte for Kommissionens påstande til følge.

16 Kommissionen har i sagen gjort gældende, at traktatens artikel 30 og de fælles markedsordninger for frugt og grøntsager, der hviler på det samme princip om afskaffelse af hindringerne for samhandelen, forbyder kvantitative indførselsrestriktioner mellem medlemsstaterne såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning. Endvidere skal medlemsstaterne i henhold til traktatens artikel 5 træffe alle foranstaltninger, som er egnede til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som følger af traktaten.

17 Kommissionen har videre anført, at standsningen og tilbageholdelsen i Frankrig af køretøjer og ødelæggelserne af landbrugsprodukter fra andre medlemsstater samt den i Frankrig herskende usikkerhed som følge af forskellige landbrugsorganisationers trusler over for forhandlere af frugt og grøntsager fra andre medlemsstater er en hindring for samhandelen inden for Fællesskabet med disse produkter, og at medlemsstaterne er forpligtet til at fjerne hindringer af denne art ved at træffe passende foranstaltninger, herunder forholdsregler over for enkeltpersoner, der undergraver de frie varebevægelser.

18 Det fremgår af den omstændighed, at der i en årrække fortsat har været alvorlige episoder, som har hindret importen til og transit gennem Frankrig af frugt og grøntsager fra andre medlemsstater, at de præventive og repressive foranstaltninger, som den franske regering har påberåbt sig, hverken er tilstrækkelige eller adækvate til i praksis at forhindre, at ophavsmændene til de ulovlige handlinger begår disse og gentager dem. Det må herudover antages at fremgå af de oplysninger, som Kommissionen råder over, at de franske myndigheder vedvarende har afholdt sig fra at gribe ind for effektivt at forhindre og forfølge voldshandlingerne i Frankrig fra landbrugeres side.

19 Den spanske regering og Det Forenede Kongeriges regering har støttet Kommissionens påstand.

20 Den franske regering har nedlagt påstand om frifindelse.

21 Den franske regering har til støtte herfor gjort gældende, at den på samme måde, som hvad der gælder for lignende overtrædelser af national ret, har truffet alle nødvendige og adækvate foranstaltninger til at forhindre og forfølge de private aktioner, der skader den frie bevægelighed for landbrugsprodukter. Som følge af den i 1993 indførte overvågningsordning er antallet af voldshandlinger faldet meget betydeligt i årene derefter.

22 På grund af det store antal lastbiler, der transporterer landbrugsprodukter i Frankrig, og disses mange forskellige bestemmelsessteder, og da der er tale om demonstrationer af landbrugere, som gennemføres på uforudsigelig måde af personer, der optræder i små kommandolignende grupper, er det dog ikke muligt at fjerne enhver fare for ødelæggelser. Som følge af denne aktionsform er det endvidere meget vanskeligt at identificere ophavsmændene og at bevise, at de også personligt har deltaget i voldshandlingerne, således at disse systematisk kan imødegås. Siden 1994 er seks yderligere personer dog blevet kendt skyldige eller blevet sigtet. I øvrigt må ordensmagten råde over et skøn ved vurderingen af, om der bør gribes ind for at sikre den offentlige orden. Under alle omstændigheder vil den franske stat yde erstatning til ofrene for ulovlighederne på grundlag af et princip om objektivt ansvar for det offentlige. Der er således i 1993, 1994 og 1995 blevet udbetalt mere end 17 mio. FF i skadeserstatninger.

23 Den franske regering har endvidere anført, at utilfredsheden hos franske landbrugere skyldes den betydelige stigning i eksporten af spanske landbrugsprodukter siden Kongeriget Spaniens tiltrædelse, som har medført et betydeligt prisfald, der er blevet forstærket af den konkurrencestyrkende devaluering af den spanske peseta og af de spanske producenters dumpingpriser. Som følge af, at der ikke som led i overgangsperioden i forbindelse med tiltrædelsen blev indført nogen overvågningsordning med hensyn til de spanske producenters eksportpriser, opstod der alvorlige forstyrrelser på markedet for frugt og grøntsager i Frankrig. Den franske regering har på ingen måde optrådt protektionistisk, men tværtimod ført en konstruktiv politik ved at tage initiativ til drøftelser i Rådet med henblik på at løse vanskelighederne på markedet for frugt og grøntsager og ved at føre forhandlinger med de spanske myndigheder.

24 Med henblik på vurderingen af Kommissionens påstand skal Domstolen indledningsvis bemærke, at de frie varebevægelser er et af traktatens grundlæggende principper.

25 I henhold til EF-traktatens artikel 3, litra c), skal Fællesskabets virke herved med de i artikel 2 nævnte mål for øje indebære en oprettelse af et indre marked ved fjernelse af hindringerne for den frie bevægelighed for bl.a. varer mellem medlemsstaterne.

26 I henhold til EF-traktatens artikel 7 A, stk. 2, indebærer det indre marked et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer i overensstemmelse med bestemmelserne i traktaten.

27 Dette grundlæggende princip er nærmere udmøntet i traktatens artikel 30 ff.

28 Artikel 30 indeholder navnlig bestemmelse om, at kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning er forbudt mellem medlemsstaterne.

29 Når henses til den sammenhæng, hvori artikel 30 indgår, må bestemmelsen forstås således, at den tilsigter at afskaffe enhver direkte eller indirekte, aktuel eller potentiel hindring for import i samhandelen inden for Fællesskabet.

30 Som en bestemmelse, der er en afgørende forudsætning for gennemførelsen af et marked uden indre grænser, forbyder artikel 30 dermed ikke alene statslige foranstaltninger, der i sig selv medfører restriktioner for samhandelen mellem medlemsstaterne, men kan også finde anvendelse i tilfælde, hvor en medlemsstat har undladt

at træffe de fornødne foranstaltninger til at gribe ind over for hindringer for de frie varebevægelser, som skyldes forhold, der ikke kan tilskrives staten.

31 Når en medlemsstat undlader at gribe ind eller i givet fald ikke træffer tilstrækkelige foranstaltninger til at fjerne hindringer for de frie varebevægelser, herunder hindringer, der skyldes private aktioner i medlemsstaten rettet mod produkter fra andre medlemsstater, kan dette således lige så meget som en aktiv indgriben være udtryk for, at der opstilles hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet.

32 Følgelig er medlemsstaterne i henhold til artikel 30 ikke alene forpligtet til selv at afholde sig fra at udstede retsakter og fra handlinger, der kan opstille hindringer for samhandelen, men også i henhold til bestemmelsen, sammenholdt med traktatens artikel 5, til at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger til at håndhæve denne grundlæggende frihed på deres områder.

33 Ved opfyldelsen af sidstnævnte forpligtelse råder medlemsstaterne — der er enekompetente for så vidt angår opretholdelsen af den offentlige orden og den indre sikkerhed — over et skøn med hensyn til vurderingen af, hvilke foranstaltninger der i en bestemt situation må anses for mest egnede til at fjerne hindringerne for importen af varer.

34 Fællesskabets institutioner kan følgelig ikke træde i medlemsstaternes sted og foreskrive, hvilke foranstaltninger disse skal træffe bestemmelse om og bringe i anvendelse for at sikre de frie varebevægelser på deres områder.

35 Domstolen har dog, med respekt af det nævnte skøn, kompetence til under søgsmål at efterprøve, om den pågældende medlemsstat har truffet foranstaltninger, der er egnede til at sikre de frie varebevægelser.

36 Det bemærkes herved, at de her nævnte principper i henhold til EF-traktatens artikel 38-46, sammenholdt med artikel 7, stk. 7, ligeledes gælder Rådets forordninger om de fælles markedsordninger for de forskellige landbrugsprodukter (jf. dom af 14.7.1976, forenede sager 3/76, 4/76 og 6/76, Kramer m.fl., Sml. s. 1279, præmis 53 og 54, og af 25.5.1993, sag C-228/91, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 2701, præmis 11, der begge angik forordninger om den fælles markedsordning for fiskerivarer).

37 Hvad nærmere angår nærværende sag bemærkes, at de faktiske omstændigheder, som er baggrunden for Kommissionens traktatbrudssøgsmål mod Den Franske Republik, ikke er blevet bestridt.

38 De mod landbrugsprodukter fra andre medlemsstater rettede voldshandlinger i Frankrig, hvorved der navnlig har været tale om standsning og tilbageholdelse af lastbiler, der transporterer sådanne produkter, om ødelæggelse af disses last og om vold mod chaufførerne samt om trusler over for grossister og detailhandlere og beskadigelse af varer på hylderne, skaber herved ubestrideligt hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet med de pågældende produkter.

39 Det må følgelig undersøges, om den franske regering har opfyldt sine forpligtelser i henhold til traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, og truffet tilstrækkelige og passende foranstaltninger med henblik på at gribe ind over for de private aktioner, der opstiller hindringer for den frie bevægelighed for visse landbrugsprodukter.

40 Det bemærkes herom, at det fremgår af Kommissionens processkrifter, at de episoder, som denne har henvist til i sagen, i mere end ti år har fundet sted med jævne mellemrum.

41 Allerede den 8. maj 1985 fremsendte Kommissionen en første åbningsskrivelse til Den Franske Republik, hvori denne blev opfordret til at træffe de nødvendige præventive og repressive foranstaltninger til at bringe aktioner af denne art til ophør.

42 Endvidere har Kommissionen flere gange henledt den franske regerings opmærksomhed på, at der efter fællesskabsretten består en forpligtelse til effektivt at håndhæve princippet om de frie varebevægelser og således til at fjerne enhver restriktion for den frie samhandel med landbrugsprodukter fra andre medlemsstater.

43 De franske myndigheder havde derfor en tilstrækkelig lang frist til at træffe de foranstaltninger, der var afgørende nødvendige for en opfyldelse af deres forpligtelser i henhold til fællesskabsretten.

44 Den franske regering har gjort gældende, at alle foranstaltninger er blevet truffet for at forhindre fortsatte voldshandlinger og for at straffe gerningsmændene, men det er ubestrideligt, at alvorlige episoder år efter år i væsentlig grad har skadet samhandelen med landbrugsprodukter i Frankrig.

45 Det fremgår herved af Kommissionens sagsfremstilling, hvis rigtighed den franske regering ikke har bestridt, at de pågældende episoder navnlig har fundet sted på bestemte tidspunkter af året, og at der endvidere er særligt udsatte lokaliteter, hvor der flere gange inden for samme år har været episoder.

46 Siden 1993 har voldshandlingerne og hærværket ikke alene været rettet mod køretøjer, der transporterer landbrugsprodukter, men også udstrakt sig til at omfatte engros- og detailhandelen med landbrugsprodukter.

47 I 1996 og 1997 har der i øvrigt været nye alvorlige episoder af samme art.

48 Det bemærkes herefter, at det ikke er blevet bestridt, at den franske ordensmagt under sådanne episoder enten ikke har været til stede, på trods af, at myndighederne i visse tilfælde har været underrettet om, at demonstrationer af landbrugere var umiddelbart forestående, eller ikke har grebet ind, heller ikke i tilfælde, hvor den har været uromagerne langt overtallig. Hertil kommer, at der ikke altid har været tale om, at demonstranter hurtigt og overraskende er gået i aktion for derefter straks at flygte, idet optøjerne i en række tilfælde har varet i flere timer.

49 Det er endvidere ubestridt, at en række tilfælde af hærværk er blevet filmet af tv-kameraer, at demonstranterne ofte har optrådt umaskeret, og at de grupper af landbrugere, der har gennemført voldelige demonstrationer, er kendt af ordensmagten.

50 Alligevel er det ubestridt, at kun et meget lille antal personer, der har deltaget i alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden, er blevet identificeret og retsforfulgt.

51 Hvad angår en lang række tilfælde af hærværk i perioden fra april til august 1993 har de franske myndigheder således kun kunnet henvise til ét tilfælde af retsforfølgning.

52 Selv om der lægges vægt på de vanskeligheder, der for de kompetente myndigheder er forbundet med at styre situationer som de her omhandlede, må det i betragtning af hyppigheden og alvoren af de episoder, som Kommissionen har henvist til, fastslås, at de af den franske regering trufne foranstaltninger klart ikke har været

tilstrækkelige til at sikre den frie samhandel inden for Fællesskabet med landbrugsprodukter i Frankrig, med den virkning, at ophavsmændene til de omhandlede ulovlige handlinger er blevet forhindret i og effektivt afholdt fra at begå og gentage disse.

53 Dette gælder så meget mere, når henses til, at de ødelæggelser og trusler, som Kommissionen har henvist til, ikke alene undergraver importen til og transit gennem Frankrig af de produkter, der direkte rammes af voldshandlingerne, men derudover skaber en utryghed, der bidrager til at formindske samhandelen som helhed.

54 Der kan herved ikke lægges vægt på det af den franske regering anførte, hvorefter forholdene for de franske landbrugere var så vanskelige, at det måtte befrygtes, at en mere bestemt indgriben fra myndighedernes side ville kunne give anledning til voldsomme reaktioner fra landbrugernes side, som ville kunne medføre endnu mere alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden eller endog uro på arbejdsmarkedet.

55 Frygt for interne vanskeligheder kan således ikke begrunde, at en medlemsstat ikke anvender fællesskabsretten korrekt (jf. i denne retning dom af 7.12.1995, sag C-52/95, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 4443, præmis 38).

56 Medmindre den pågældende medlemsstat godtgør, at en indgriben fra dens side vil få følger for den offentlige orden, som den ikke vil kunne afbøde ved hjælp af de midler, der står til dens rådighed, er medlemsstaten forpligtet til at træffe alle egnede foranstaltninger til at sikre fællesskabsrettens retsvirkninger og gennemslagskraft, således at fællesskabsretten i alle erhvervsdrivendes interesse gennemføres korrekt.

57 Den franske regering har herved ikke konkret godtgjort, at der består en fare for den offentlige orden, som den ikke har mulighed for at gribe ind over for.

58 Det bemærkes herefter, at selv om det således ikke kan udelukkes, at risikoen for alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden i givet fald vil kunne begrunde en manglende indgriben fra ordensmagtens side, kan dette som argument under alle omstændigheder kun være begrundet i konkrete tilfælde, men ikke, således som det er sket i sagen, påberåbes generelt for så vidt angår samtlige de episoder, som Kommissionen har henvist til.

59 Hvad angår den omstændighed, at Den Franske Republik har påtaget sig at yde erstatning til ofrene, bemærkes, at den franske regering ikke kan påberåbe sig dette argument til støtte for, at den skulle være frigjort fra sine forpligtelser i henhold til fællesskabsretten.

60 Selv om en erstatning i hvert fald delvis kan kompensere for den skade, de pågældende erhvervsdrivende har lidt, kan en erstatning ikke afhjælpe medlemsstatens traktatbrud.

61 Hvad angår de argumenter, hvorved der er blevet henvist til meget vanskelige socio-økonomiske forhold på markedet for frugt og grøntsager i Frankrig efter Kongeriget Spaniens tiltrædelse, kan der heller ikke lægges vægt på disse.

62 Det fremgår herved af fast retspraksis, at økonomiske hensyn ikke kan begrunde hindringer, som traktatens artikel 30 forbyder (jf. bl.a. dom af 11.6.1985, sag 288/83, Kommissionen mod Irland, Sml. s. 1761, præmis 28).

63 Hvad angår det af den franske regering anførte, hvorved denne til støtte for sine argumenter har ladet forstå, at forstyrrelserne på markedet for frugt og grøntsager i Frankrig skyldes illoyal konkurrence, eller ligefrem overtrædelser af fællesskabsretten, fra de spanske producenters side, bemærkes, at en medlemsstat ikke ensidigt kan træffe beskyttelsesforanstaltninger eller i øvrigt gribe ind for at imødegå en anden medlemsstats eventuelle overtrædelse af bestemmelserne i fællesskabsretten (jf. herved dom af 23.5.1996, sag C-5/94, Hedley Lomas, Sml. I, s. 2553, præmis 20).

64 Dette må så meget mere gælde inden for den fælles landbrugspolitik, som er et område, på hvilket det udelukkende henhører under Fællesskabet i givet fald at træffe bestemmelse om de foranstaltninger, der er nødvendige for at gribe ind over for vanskeligheder, som nogle erhvervsdrivende måtte være udsat for, herunder efter en ny tiltrædelse.

65 Følgelig må det fastslås, at den franske regering åbenlyst og vedvarende har undladt at træffe tilstrækkelige og passende foranstaltninger til at bringe de hærværkshandlinger, der i Frankrig undergraver den frie bevægelighed for visse landbrugsprodukter fra andre medlemsstater, til ophør, og til at forhindre, at der på ny sker hærværk af denne art.

66 Det må herefter fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, og de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter, idet den har undladt at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at private aktioner ikke hindrer den frie bevægelighed for frugt og grøntsager.

Sagens omkostninger

67 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Den Franske Republik har tabt sagen og bør derfor dømmes til at betale sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 4, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktatens artikel 30, sammenholdt med artikel 5, og de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter, idet den har undladt at træffe alle nødvendige og adækvate foranstaltninger med henblik på, at private aktioner ikke hindrer den frie bevægelighed for frugt og grøntsager.**

2) **Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.**

3) **Kongeriget Spanien og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland bærer deres egne omkostninger.**

Rodríguez Iglesias Gulmann Ragnemalm Wathelet

Schintgen Mancini Moitinho de Almeida Kapteyn

Murray Edward Puissochet Hirsch Jann

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. december 1997.

R. Grass

Justitssekretær

G. C. Rodríguez Iglesias

Præsident